

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za čertert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tetaj XXXVII.

V Ljubljani, 7. listopada 1884.

List 45.

Premišljevanja in molitve za vse stanovce.

(Dalje.)

Jezusovo obrezovanje.

Sv. Atanzij piše, da od Jezusa so se ljudje od nekđaj prav živeti učili in se še zdaj učé. Njegovo življenje mora tudi nam biti podoba posnemanja. In res smo vidili, da nam On že precej pri vstopu na ta svet, če tudi molcé, vendar naj lepši nauke daje. Njegovo rojstvo in okoljščine tega rojstva nas učé, da moramo revščino ljubiti, posvetnemu se odpovedovati, če hočemo pravi dušni mir in doslednje večno srečo doseči. — Če nam je pa že rojstvo Jezusovo tako polno nauka, bomo ravno tako na drugih stopinjah njegovega šivljenja vselej našli kaj tolaživnega in podučnega.

Taka imenitna stopinja v Jezusovem življenju je njegovo obrezovanje osmi dan po rojstvu.

Ker je Jezus Bog in človek skupaj in ker je tudi njegova človeška natura, dasiravno v drugem nam euaka, vendar vsacega greha prosta, bi njemu tudi tega, po Mozesovi postavi zapovedanega obrezovanja ne bilo treba. Vender se je On tudi tej težavni zapovedi podvergel, in sicer zato, da je, kakor je pri kerstu svojemu kerstitelju sam rekel, vso pravico dopolnil (Mat. 3, 15) in se skazal pravega Abrahamovega sinú po mesu; drugič, da se je pred svojim nebeškim Očetom ponižal, ko se je precej osmi dan kakor z grehi celega sveta obložen v dar ponudil; tretjič pa, da je nam nauk zapustil, da naj se po njegovem zgledu tudi mi obrezujemo, to je, zatajamo.

In ravno to je, kar hočemo tu premišljevat.

Kakor se je namreč Jezus po Mozesovi postavi obrezovanju podvergel, tako se moramo mi na duši obrezovati, in sicer obrezovati se s sv. evangelijem; kakor se je Jezus z obrezovanjem pravega sinú Abrahamovega skazal, tako se mi z dušnim obrezovanjem skazujemo prave kristjane, prave otroke Božje; zakaj po besedah sv. Bernarda bodo pogubljeni vsi neobrezani.

Duhovno se obrezovati se pravi: svoje hudo nagljenje zatirati, meseno poželenje krotiti, pregrešne strasti premagovati, hudobne navade razdreti, svoje meso križati, svoje telo v sužnost devati, telesne počutke berzdati in pod oblastjo razsvitljene pameti imeti, tako, da dobro storimo, ko bi nam še tako težavno, hudo pa opustimo, ko bi nam še tako prijetno bilo! Zato je

Kristus, večna resnica, nas tako učil: „Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ na se in naj hodi za menoj.“ (Mark. 8, 34.) Ta nauk so ponavljali aposteljni in oznanovali vsi duhovni učenci; pa ne samo učili so tako, ampak tudi sami so najpred ta nauk spolnovali. Sv. Pavel sam od sebe pravi: „Tarem svoje telo in ga v sužnost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen.“ (1. Kor. 9, 27.) Ravno ta apostelj zatajevanje imenuje kot znamenje pravega kristjana in učenca Kristusovega, ko piše Galačanom: „Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred“ (5, 24). Po tem nauku so se res tudi vsi svetniki ravnali, in se pobožni kristjani vedno ravnaajo. Življenje svetnikov nam je priča tega. Zakaj če tudi pri vsakem kaj posebnega najdemo, je vendar zatajevanje vsim skupno in smemo reči, da brez zatajevanja noben odraščén ni prišel v nebesa, naj je bil že pravičen ali spokornik, in in druga pot tudi nam ne kaže, kakor pot zatajevanja; zakaj Kristus sam pravi, da nebeško kraljestvo silo terpi in da ga bodo le silni nase potegnili (Mat. 11, 12), in da je treba vsak počutek raji mertviti, kakor pa zavoljo tistega zveličanje zgubiti.“ (Mat. 5, 30.)

Molitev.

Ti veš, o Jezus, da bi jest rad za Tabo v nebesa prišel, in da sem že večkrat mislil, po kateri poti bi naj ložej si zveličanje dosegel. Danes pa Te vidim že terpeti, ko si komaj osem dni star! Kaj me pač s tem družega učiš, kakor kar si pozueje tolikokrat ponavljal: Kdor hoče za mano hoditi, naj zatajuje sam sebe, naj vzame svoj križ nase in hodi za menoj! Zares, o moj Jezus, zdaj vidim in spoznam, da edina prava pot k zveličanju je pot zatajevanja in križev. Po tej poti si Ti sam hodil, po tej poti so hodili tudi Tvoji zvesti služabniki, le po tej poti tudi jest zamorem za Tabo priti. Jest ubogi revež pozno sicer, pa vendar živo spoznam, da do zdaj nisem po pravi poti hodil, ko sem svoji poželjivosti stregel, ko svojim počutkom nisem odrekoval, kakor je bilo dolžnost. Od zdaj pa terdno sklenem in sveto obljubim, da hočem zanaprej s Tvojo gnado svoje hudo poželenje krotiti, telesne počutke v sužnost devati. Krotiti hočem zdaj oči, da ne bodo nikoli kaj nespodobnega radovoljno ogledoval; krotiti jezik, da ga nikoli več ne oskrunim s kako gerdo, nespametno, pregrešno besedo; krotiti roke, da ne bodo več po ptujem blagu ali po ne-

čistih rečeh segale; krotiti noge, da me ne bodo nikoli več po pregrešnih potih nosile. O moj ljubi Jezus, tudi obljudim, da si hočem vsaki dan iz ljubezni do Tebe kaj pritergati, vsaki dan v kakšni reči, če tudi majhni, se kaj zatajiti! Ti pa, o Jezus, ki si mi dal spoznanje, daj mi še dopolnovanje po Tvoji sveti volji! Amen.

Sv. Marija Magdalena Paolička.

b) Vneta gorečnost za čast Božjo.

Tri božje čednosti: vera, upanje in ljubezen, so bile pri sv. kerstu vlite v dušo slehernemu kristjanu. Potlej pa takorekoč spijo v njegovem sercu do tiste dobe, ko se otroku toliko um razvije, da zamore umeti glavne resnice naše sv. vere. Tedaj pa se začne že sam z Bogom pogovarjati in gostokrat misliti nanj: vera, upanje, ljubezen začne se v njem zbujsati, in kolikor otrok sam k temu pripomore, pravimo, da tri božje čednosti obuduje. To se pa navadno veliko pred godi, predno še zna moliti ono trojno daljšo molitev, ki je za obujenje teh čednosti zložena. To se kaže posebno v veselju do molitve in svetih reči in pa v sovraštvu do greha in hudobije.

Tako versko življenje se je bilo pri naši Katinki kaj zgodaj obudilo. Ni bila še sedem let stara in že je najraje poslušala pogovore o božjih rečeh in o večnem življenji. Njena mati in teta, ki ste bili obe prav pobožni in ste gostokrat sv. obhajilo sprejemali, ste se večkrat pogovarjali o taci sveti rečeh, in Katinka se kar ni naveličala jih z vso pazljivostjo poslušati. Mati so ji večkrat rekli: „Dete, pojdi se malo sprehodit;“ iz pokorščine je sicer precej vstala in šla, pa kmali se je spet povernila in sedla k njima, kakor bi se ne mogla od njiju ločiti, kadar ste bili v taci bogoljubnih pogovorih. — V poznejših letih je sama rekla, da jo je k takemu poslušanju nagibalo neko notranje veselje in tolažilno čutilo. čeravno zavoljo nežne mladosti ni še prav razumevala njunega govorjenja. Nasproti so pa mati tudi pripovedovali, da je že v prav zgodnjih letih opravevala o tako vzvišenih verskih rečeh, da ji je bilo treba prepovedati o njih govoriti, ker so za tisti čas še močno presegale njen um.

Posebno veselje je imela za počestevanje presvete Trojice. O tej največi skrivnosti naše sv. vere je kaj rada vpraševala. Ko je nekega dne pregledovala dnevne molitve presvete Device, je našla tako zvano „vero sv. Atanazija“, v kateri je sicer obširno in natančno, toda zelo učeno razložen nauk o tej sv. skrivnosti. Mahoma se ji serce vname v goreči pobožnosti in z nepopisljivim veseljem prebere vso vero, čeravno njunega pomena še ne razume. Potem jo nese z velikim veseljem še materi pokazat, kakor bi bila dragocen zaklad našla, ter želi, da bi jo še mati brali. Ali ni to jasen dokaz, da je bila Katinka res posebno izvoljeno dete Božje?

Sploh je bila molitev že v prvi dobi njeno naj večje, skor edino veselje. Zato se je ogibala, kar je le mogla šumnih veselic, in nad vse je ljubila samotnost in moléčnost, da bi bil njen duh bolj v Bogu zbran. Pobožni materi je bilo tako modro vedenje zelo všeč, imeli so do svetega otroka ne le priserčno ljubezen marveč neko sveto spoštovanje.

Ker je bila hiša njenih staršev poleg očitnega terga, so prišle večkrat sorodnice in druge gospe z otroci, da so pri oknih gledali ljudske veselice in igre, ki so se očitno veršile na tergu v šumno razveseljevanje. Ob taci priliki Katinke ni bilo moč pregovoriti, da bi tudi bila šla k oknu gledat; rajše se je

skrila v najskrivniši kot in na samem je v zbrani molitvi odpirala svoje mlado serce Bogu, ki jo je s tolikimi milostmi obsipal. Posebno jo je nekega dne Bog z neizrekljivo tolažbo obiskal, ko je ves dan, ne da bi jo bil kdo zapazil, za vrati molila. O drugi priliki so jo strežaji na materino povelje dolgo časa iskali; slednjič jo najdejo skrito za neko posteljo, tako vtopljeno v molitev, da ni ne slišala, ne videla in se ne ganila — bila je kakor zamaknjena.

Že v tej dobi si je pridobila višo stopinjo pobožne molitve: znala je že premišljevati. Ko so jo pozneje vprašali, kdo jo je bil k temu nagnil in kdo jo je naučil, je odgovorila, da je sama v sercu čutila nagnenje do notranje molitve in ker ni vedela, kako bi jo opravila, je kar pokleknila s tem namenom, da bi Boga iskala edino zato, da bi njegovo sveto voljo spolnovala. In pravo je zadela. Če kterikrat ni mogla svojih misli zbrati in se ji ni pospeševalo tako, kakor bi si bila želela, se je ponižala in jokaje potožila, da je nevedna pričujočnosti Božje. Tako ponižnost in skesanost jo je umirila in potolažila; in če tudi je bila kterikrat pri taki molitvi mlačna in merzla, je vendar ni opustila, temuč se je popolnem vdala v voljo Božjo in je bila slednjič potolažena in vsa zadovoljna.

Ko je bila od svojega dušnega vodnika še podučena, kako naj bolj praviloma premišluje, je imela toliko veselja za znotranjo molitev, zlasti za premišljevanje britkega terpljenja, da je zjutraj zgodaj vstajala in se ji je cela ura še prekratka zdela za to pobožnost, ki jo je opravljala z nepopisljivo lahkoto in zbranostjo. Tudi zunaj na prostem se je gostokrat tako zamislila, da ni čutila ne dežja ne solčne vročine. S tem pa še ni bila zadovoljna, da je sama tako rada molila, tudi posle je k temu prigovarjala, pomagala jim je pometati postiljati i. dr. da so potlej utegnili z njo moliti.

Njena gorečnost za čast Božjo je bila čudovita za tako zgodnja leta. Če je slišala koga zakleti ali grešno besedo spregovoriti, jo je to tako zelo bolelo, da se ni mogla solz zderžati. Tako je posebno enkrat slišala besede, ki so bile razžaljive za Boga in bližnjega; to jo je tako zelo vžalilo, da ni mogla očesa zatisniti in je vso noč prejokala. — To se pravi v strahu božjem živeti in Boga ljubiti!

c) Ostro zatajevanje.

Pri vsakem važnem opravilu je treba posebne spretnosti in pripravnih pripomočkov, da se hvalno doverši. Mnogi imajo pa še posebne prihitljeje, da svoj namen hitreje in gotovše dosežejo. Taki „prihitljejev“ so nam tudi sveti učeniki več razložili, da bi si hitreje in več krono v nebesih prislužiti.

V prvo versto mi je v tem obziru prištevati premagovanje in zatajevanje samega sebe. Kdor tega pripomočka ne razume in ne mara, ne bo nikoli velik svetnik. Pri vsi bogoljubni otrocih ste to lahko zapazili; v posebno veliki meri pa je bilo pri svetnici, ktera je zdaj na versti.

Pred vsem si je prizadevala za pravo zmernost v jedi in pijači; sladkosnednosti, kateri so otroci sploh zelo vdani, ni poznala in sicer si je pri vsaki priliki pritergovala. Pri mizi si je jemala komaj le naj potrebnije hrane; naj boljših jedil, ki so ji naj bolj dišale, se ni dotaknila, od družih pa je tako malo zavživala, da so mati rekli, da pač ne vedó, kako se hčerka pri življenji ohrani. Sadržja, ki ga imajo otroci tem rajše čem več pa večkrat ga dobijo, ni nobenkrat jedla, ne pri kosilu, ne med dnevom.

Taka pokorila pa si je nakladala sveta deklica zlasti zato, da bi bila bolj podobna Jezusu Kristusu, ki je toliko preterpel za nas. Iz ljubezni do terpečega

Jezusa je močno hrepenela kaj terpeti. Zato je prosila deklo, naj ji v zimskem mrazu nikar ne pogreva postelje, pa naj materi o tem ničesar ne pravi. Nekega dne si je iz ternovih vej naredila kronico in si jo je zvečer, predno je šla spat, tesno privezala okrog glave. Ternje jo je tako zbadalo, da ni mogla spati; pa iz ljubezni do Jezusa je z veseljem terpela hude bolečine, da bi bila le njemu bolj podobna. Še hujša pokorila si je nakladala, ter je posnemala Jezusa tudi v tem, ko je bil na Pilatovem dvorišču neusmiljeno bičan in pretepan. Pozneje je tudi mehko žimnico iz postelje odpravila in poivala na sami slamnici; včasih je pa še kar pred posteljo pokleknila in glavo na posteljo naslonila ter celo noč tako prebila. Le materna prepoved ji je mogla take ostrogi nekoliko olajšati.

Vem, da je treba za taka velika pokorila posebne poklice in posebne milosti od zgoraj; zato vas k taki čunaški spokornosti ne priganjam. Toliko bolj resno pa vas opominjam, da se tem pridniše in pogostniše premagujete v manjših rečeh, da bo številno nekoliko nadomestovalo to, česar velikost ne doseže in ne zmore. Poterpajte, če vam je kdaj kaj prevroče ali premraz, če vam hrana ali obleka ni po želji, če slišite kako žalivno besedo, če morate dolgo čakati tega, kar bi radi hitro imeli, če vas delo teži itd. Prav gotovo se zmiraj premagujte v tacih rečeh, ktere so grešne ali pa v greh napeljujejo; zatajajte se pa tudi radi in veliko v dovoljenih rečeh, da si s tem zgodaj utrdite voljo, da boste tudi v težavniših rečeh hudo premagali, kadar bo treba; saj se morajo tudi vojščaki dolgo pripravljati in vaditi, če hočejo v vojski zmagati. Nebeško kraljestvo silo terpi, tega svetniki niso nikoli pozabili; tudi vi ne pozabite.

Resno opominjevanje.

Dovolite mi, da vas opomnim, kako se opušča na deželi. Še večkrat pa v mestih, jutranja in večerna molitev, velikokrat pa tudi molitev pred jedjo in po jedi. Te molitve opravljajo otroci še po prvi spovedi in po sv. Obhajilu; pozneje jih pa včasih opuščajo, bodisi da jih pozabijo, ali pa da se jim nepriložne zdijo. Že dolgo časa sem mislil, da bi bilo dobro kako društvo napraviti, katerega udje naj bi te molitve skupno opravljali (kjer je to mogoče). Tako piše nekdo misijonskemu listu in prosi, naj bi se napravile pravila za tako društvo.

Ne poznamo tega prijatelja, pravi vrednik, vendar mu ta dopis dela veliko čast, in ker je ta slabost ne samo na Molastirskem (recimo tudi na Kranjskem), tendar zanima to vse dežele. Tudi mi moramo obžalovati to žalostno malomarnost in smo celo preveč prepričani, da to dušam zelo škodaje, jih celo včasih v pogubljenje pripravi. Zatoraj bi vsak pripomoček proti tej bolezi z veseljem sprejeli, vendar nam ni tako društvo nič kaj po godu.

Ne tajimo, da nas nekako merzi, ako mislimo na ustanovljenje novega društva, ker dandanes je že toliko društev, da bi se lahko zgodilo, da je eno društvo družemu na poti, da marsikateri, ki je ud mnogih društev, ne more ne tu ne tam uspešno delovati; kajti na ta način bi se moči preveč razkropile. Boljše malo, pa dobro, kakor pa veliko in slabo.

Ali bi pa novo društvo pridobilo kaj udov? Skoro gotovo bi le taki pristopili, kateri že tako svoje vsakdanje molitve vestno opravljajo, javaljne pa oni, kateri jih zanemarjajo.

Zadosti o tem. Tem rajše pa hočemo bralce na to opomniti, da je zelo važna stvar, ker veliko, veliko je takih, kateri jutro na jutro, večer na večer molitev

opuščajo. Da je to zelo nevarna lahkomišelnost, bodemo dokazali.

Najbolj važna izmed vsih molitev je jutranja molitev. Lahko bi dokazali, da se spodobi v začetku novega dne Njemu, kateri ga je dal, čast in hvalo in skazati. Pogledjmo pa le eno strau, namreč, kako potrebno je prositi za milosti, katerih potrebujemo čez dan.

Vsak novi dan je dar Gospodov. Bog je, kateri nam je dal življenje in kateri ga nam tudi ohrani. Čemu dá Bog dan? Naša sveta vera pravi; zato, da imamo čas se za večnost pripravljati, kajti pripravljanje na večnost je naloga našega življenja. Kako važno je, da se zjutraj, ako tudi le malo časa, tega spomnimo in rečemo: glej, zopet ti je Bog dal nov dan, da se za večnost bolje pripravljaj, da si s spolnjevanjem Božje volje svojo dušo bolj posvetiš in napreduješ v kerščauski popolnosti.

Na ta način dan prav začnimo; ako ne, nas bo svet preslepil, da bodemo hrepeneli le po mesenem veselji, svetnem blagu in svetni časti, in da bomo edino važno, edino potrebno zanemarjali.

Bistvo je dobri namen; vendar namen še ne zadostuje. Če še tako trdno sklenem, da hočem po dnevi za večnost delati, v dobrem napredovati, greha se varovati in svoje dolžnosti zvesto spolniti; vendar ne bo mogoče, ako Bog ne bode svoje milosti dal. Te milosti mi pa Bog ne bode podelil zadosti, ali čisto nič ne, če je ne bom od njega prosil, za njeno uosego molil.

Kako potrebno je tedaj, da zjutraj saj kratko molitev molim za milost, katere mi je čez dan potreba. Kdor zjutraj ne moli, tisti tje v en dan živi, kakor vojak, kateri gre brez puške v boj, ali kmetovalec, kateri gre brez orodja na polje.

Ali veš, ljubi kristjan, katere skušnjave in boje bodeš moral prestat čez dan? Morebiti naj težje in naj nevarnejše. Ali si upaš brez molitve, brez orožja v boj se podati? Ti bodeš padel in grešil, morebiti zelo hudo grešil. Nihče ne bo dvomil, če ima le malo spoznanja, da je opuščanje jutranje molitve naj večji vzrok pregréh, celo najhujših pregréh.

Morebiti imaš spolnovati dolžnosti, včasih zelo težavne, ali kaj hudega preterpeti; kako boš to prenesel, ako nisi zjutraj z molitvijo izprosil si potrebne milosti? Ti bodeš dolžnosti zanemaril, ali pa ne tako jih spolnil, kakor bi moral; ti bodeš padel pod križem, ali pa ga ne bodeš tako nosil, kakor bi ga moral, da bi bil srečen v večnosti. Koliko dni mine, ne da bi bil storil kaj za večnost, samo ker si zjutraj opustil molitev! Mogoče, da storiš kaj dobrega; vendar le zato, ker te narava k temu pripravi; ne pa iz dobrega namena in nagiban z milostjo Božjo; totaj to tudi nima zasluženja za večnost.

Dosti! Kedor zjutraj ne moli, on le prevelikokrat čez dan greši, celo hudo greši in njegovim dnevom so revni z zasluženjem za večnost. Tako življenje pa pelje proti peklu!

Ali zamoremo upati, da bo tak človek zveličan, kateri še majhne jutranje molitvice ne opravi?

Ako pa hočemo, da bodemo to tudi res storili, moramo določiti popolnoma. Ne samo reči: Od sedaj bom pa vsaki dan jutranjo molitev opravil, ampak tako in tako, to in to hočem moliti. Koj ko se bom zbudil, bom naredil sv. križ in molil, že precej ko vstajam in se oblačim. Ako mi bo mogoče, precej v spalnici bom pokleknil pred sv. razpelom in nekoliko molil.

Ako greš zjutraj k sv. maši, kar je naj lepši začetek dneva, lahko opraviš v začetku sv. maše svojo jutranjo molitev, in svoje težave lahko Bogu priporočiš.

Sedaj dosti o tem! Vendar: „Nobeno jutro brez molitve!“ naj bode tvoje geslo!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Sklep rožnovenske pobožnosti.*) Mesec vinotok tedaj je bil po željah in zapovedi sv. Očeta papeža Leona XIII letos še posebej darovan in posvečen Mariji Devici roženkranski. Molitve se je storilo silno veliko. Stoljna cerkev je bila vsak dan napolnjena pri molitvi sv. rožnega vencu in močno obiskovane so bile tudi druge ljubljanske cerkve. Vsi Svetnikov dan zvečer so milostni gospod stolni prošt Jož. Zupan v šenklavški, vernega ljudstva napolnjeni cerkvi po opravljenem rožnem vencu med asistencijo z zahvalno pesmijo sklenili to prelepo opravilo.

Kolikor moremo vediti, so se verniki tudi drugod po deželi obilno vdeleževali te pobožnosti; marsikteri gg. duhovni pastirji pa, zlasti po Dolenjskem, so zaradi kmetijskih opravil to pobožnost prihranili za božični mesec, ko bodo verniki imeli več časa vdeleževati se, in ni dvomiti, da tudi pri teh gorečnost ne bude manjši.

Gotovo tudi sad tolike molitve po vsem svetu ne bude majhen. Pa kakor da bi se pekel hotel zmaševati za sad molitve poštenih vernikov, tudi služabniki satanovi niso prizanesli. Marsikaj gerčanja, divjega kričanja in rogovilstva se je slišalo pozno o večerih in v poznih nočeh po kerčmah in ulicah. Pomisljijo naj pa vertoglavi terčenci, ki so šnopsa pijani ali bolj tiho tavalji po potih, ali pa v nočnem mraku po zverinsko rjuli, da je to slaba čast, ker peklu služijo; še slabše pa bo, ko pride do plačila! In kako jim mora že zdaj pri sercu biti! Kteri so mesec vinotok obračali v Božjo in Marijno čast, se zdaj lahko mirno ozirajo nazaj na mesec vinotok; uni rogovileži pa že zdaj z žganjem vred pekla hude vesti v sercu nosijo. Bog daj, da bi se saj zdaj zmudrili, ki so poprej Boga žalili in bližnjega pohujševali.

Iz Ljubljane. († *Ljudovik Perona.*) Ravno v vernih duš dan (3. listopada) zvečer ob 9 je po daljšem bolehanju umerl preblagi g. Ljudovik Perona, prvi magistratni svétnk, vitez Franc Jožefovega reda itd., mož, ali bi rekel, mladeneč popolne npravnosti in preblagega značaja, ki je veliko dobrega na skrivnem delal v življenji, pa tudi hudega odvrčal, kolikor je mogel. Kakošnega serca je bil v življenji, je pokazal tudi v svoji poslednji volji, v kateri je glavnega dediča postavil Vincencijevo društvo v Ljubljani. Zraven tega, da je za svoje domače poskerbel, je pa tudi volil za sv. Detinstvo Jezusova 100 gl. in za „študentovsko kuhinjo“ 100 gl. Posebnega premoženja v denarjih ni zapustil, imel je pa mnogotere cenjene spominke, ki jih je odločil za razne svoje in prijatelje doma in po družih krajih; tako n. pr. svojemu spovedniku preč. g. župniku J. Rozmanu zlato žepno uro z verižico; enako vsakemu svojih gg. tovaršev na magistratu kak spominek itd., kar vse kaže, da je bil zelo blagosrčen tudi do svojcev in prijateljev.

Kako skerben je bil ranjki za svoje zveličanje, naj omenimo samo to, da je v lepem redu prejemal ss. zakramente, in vsak dan je bil ne le pri sv. maši, temuč je tudi vsaki popoldan veliko časa prebil v šentjakopski, fraučišanski ali pa šenklavški cerkvi, in za potrebne dijake in druge dobre namene nam je tudi že poprej pod drugim imenom pošiljal kake darove. Prav lep in častitljiv spredov je imel preteklo sredo ob 3 popoldne. Bog daj njemu večni mir, pa nam veliko naslednikov njegovih lepih čednosti in dobrih del.

Izročene so nam nasleduje verstice: Spomin mertvih na pokopališču obhajal se je letos po navadi prav ginljivo in spodbudljivo. Grobovi prenovljeni in z raznoterimi venci ozaljšani bili so jako obilno; na tisoče in tisoče lučic lesketalo se je po njih, ki so spominjale, da naj bi tudi večna luč svetila predragim ranjkim. Ljudstvo

je oba dneva v gostih množicah romajo proti sv. Kristofu. Na pokopališču obnašala se je množica resno in dostojno, od groba do groba tavalja je globoko zamišljena in marsikterega oko se je solzilo; sem ter je pa je tičala še smodka med kakimi neolikanimi ustnicami, a v čast bodi povedano odrasčenim, da pri takih prav redkokrat, razun pri nekterih vojaki ali pri nedoraslih pobalinih. Očitno je, da na tem svetem in tako resnem kraju se pušenje ne spodobi in po pravici je bil žaljen občut pričujočih, ker to vendar ne gre, da bi se s takim počenjanjem posvečenemu kraju, kakoršen je pokopališče, in na njem počivajočim mertvim tako malo spoštovanja skazovalo! Želeti je v prid občne spodobnosti, da bi v prihodnje pokopališčno oskerbništvo te nerodnosti odpravilo, s čemur bi bilo poštenemu občinstvu močno vstreženo. Pred vhomom naj bi se napiši napravili, da je na pokopališču kaditi prepovedano, in za vernih duš dan naj bi se kaki nadzorniki nastavili, ki bi take prederzneže na to opomnili. Svesti smo si, da bi se s tim premnogim vstreglo, kateri imajo vse drugačne občutke do svojih umerlih, kakor pa taki lahkomišljenci, ki ho-dijo žalujoče občinstvo na pokopališče žalit in v njegovih svetih občutkih begat.

Z Homca. Bilo je pred 4 leti, ko je bilo brati, da se v Šmarci ni smelo prašati: „koliko je ura“, ker ni imela ondotna podružnica še ure, in da so zaradi tega prašanja nekoga ubili.*) — Res je, da cerkva ni še poprej svoje ure imela, kakor jih večidel podružnice nimajo; res je tudi, da je, ko so šli tisto pomlad mladenci k vojaškemu naboru v Kamnik in so zabavljali, neki tesar skočil za njimi, da bi jih bil zapodil, pa da so ga tako s kamnom po glavi bili, da je zaradi prisada na ranah umerl in zapustil veliko kopo majhnih otrók. Da bi se več kaj tacega ne zgodilo, so Šmarčani prec drugo leto napravili uro, ki glasno bije, da se sliši skoraj uro daleč na okrog. Tudi so bili že pred več leti povikšali zvonik in vanj obesili še tretji zvon. Pa še več. Gorečnost za lepoto svoje podružnice jih je nagnila, da so se lotili letos pomladi tudi zapuščeno cerkev popravljati, ktera je za 2 metra podaljšana, za 3 m. povikšana, z novega obokana, novo pokrita in tudi znotraj vsa prenovljena z novim velikim altarjem sv. Mavricija, kterege je lično izdelal F. Osole s Kamnika. Veliko veselje je bilo za Šmarčane 19. pobinkoštno nedeljo; ta dan so jim blagoslovili v. č. g. dekan Kamniški v pričo še treh drugih duhovnov in prav obilo zbranega ljudstva vso prenovljeno, ali bolje rečeno, novo cerkev, ktera je bila zunaj na okoli in okoli z vencem preprežena, in pred katero so bili postavljeni velikanski mlaji, visoki kot zvonik. Pa ni čuda, saj je bilo dokončano delo, pri katerem so imeli veliko ročne in vožnje tlake in verh tega so darovali še kakih 1000 gl. v denarjih. Zatoraj so pa tudi visokoč. g. dekan njihovo vnetost za čast Božjo v pridigi po zasluženji pohvalili. Hvala tudi vsim dobrotnikom, ki so kaj darovali, zlasti pa tukajšnemu posestniku g. Ferlincu in njegovi gospej s Kamnika, ki sta darovala 130 gl. in pa cerkvenemu ključarju Jan. Jeranu, ki je sam dal čez 100 gl. za prižnico. Kjer je pred pol letom še neznatna nizka cerkva stala, podobna bolj kakemu hramu, kakor pa hiši; stoji zdaj ponosna, visoka in zala cerkev, ktera dela čast Šmarčanom, in ktera bo vsim njihovim potomcem od rodú do rodú oznanovala vernost in gorečnost njihovih očetov. Čast in poštenje tedaj Šmarčanom!

*) Mnoge vasi imajo navado med seboj pikati se z raznimi starimi psovkami in primki; to je neumno in nekeršansko, olikan človek nikogar ne žali, — vse take psovke naj se popolnoma opustijo in pozabijo. Vr.

Čez vse hvala ljubemu Bogu, ki je dal to srečno dodelati in da se nobena tudi naj manjša nesreča pri zidanji ni prigodila!

Maribor, 31. oktobra. (Č. g. Gašpar Dornik †.) Danes mi je od ljubega prijatelja iz Škofje Loke došla žalostna vest, da je čast. g. Gašpar Dornik, bivši župnik pri Novi Štifti, blizu Gornjega grada, 27. t. m. previden s ss. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. Naj Vam toraj — rajnemu v spomin — podam nekatere mi znane čertice iz njegovega življenja.

Rojen v Gorjah na Kranjskem 29. decembra 1807, in mašnik posvečen leta 1835 pri sv. Andreju na Koroškem, kjer je bil takrat sedež Lavantinske škofije, je blagi ranjki služil 9 let kot kaplan na Koroškem; leta 1844 pa je postal župnik pri Novi Štifti, kjer je pastiroval celih 37 lét. Čistega značaja in pobožnega srca, bil je izgled vestnega duhovnika in skrbnega dušnega pastirja. Ves vnet za čast Božjo, je v djanji spolnoval besede psalmistove: „Gospod, ljubim lepoto Tvoje hiše in kraj, kjer prebiva Tvoje veličastvo“ (Ps. 25. 8).

Postavil je namreč tri nove cerkve: najpred krasno arno cerkev Matere Božje, ker je bila stara na veliko sredo leta 1852 pogorela; pozneje pa še dve podružnici: Matere Božje v Štajngrobu, in sv. Miklavža. V mali fari, ktera šteje nekaj čez 800 duš, mu je bilo to le mogoče, ker je tudi svoje sicer pičle dohodke v ta namen obračal; za sebe je celo malo potreboval, živel je v apostolskem ubožtvu.

Vsled daljnih in težavnih potov po obširni in gorati fari so mu noge opešale in obolele; mora se, dasi nerad, službi odpovedati, in l. 1881 stopi v pokoj. Z žalostnim srcem se loči od svoje mu toliko priljubljene čede, za katero je daroval premoženje in zdravje, in se preseli v Škofjo Loko, kjer se na tihem in svetu neznan pripravlja na srečno smert, ktera ga je — malo dni pred praznikom vseh Svetnikov — v boljše večnost preselila. Vsi, ki so poznali priprostega starčka, so ga visoko spoštovali in serčno ljubili. Upati smemo, da je bil tudi Bogu ljub, in da bo pri Njem v veseli nebeški družini obhajal zlato sv. mašo, ktero je prihodnje leto še na zemlji želel obhajati. Nam pa ostane v blagem spominu, in njegova dela bodo še prihodnjim rodovom oznanovala, koliko premore dušni pastir, goreče vnet za Božjo čast.

Naj še pristavim malo verstic iz njegovega lista, kterega sem pred kratkim prejel od njega; razodevajo nam njegovega duha in njegovo mišljenje: „... Dan danes nam je treba dobrih duhovnikov. Koliko so dobri duhovni vredni in koliko zamorejo storiti, je sv. Vincencij Pavljan ob kratkem povedal, rekoč: Dajte mi le 10 dobrih mašnikov, in hočem celi svet spreobrniti. — Dobra duhovščina je bila sicer vedno potrebna na svetu; sosebno pa v današnjih časih, ko je brez števila liberalcev, zagrizenih sovražnikov sv. vere in duhovstva, ki bi radi vse dobro do kraja zadušili... Kar mene zadeva, sem bil v duhovskem stanu vedno srečen in zadovoljen. Ako duhovnik svoje dolžnosti zvesto opravlja, se po svojem poklicu ravna, se pripomočkov izveličanja, katerih mu ne manjka, ... zvesto poslužuje, prepričal se bo, da duhovski stan ni tako otožen, kakoršnega si ta svet misli, temuč da je veliko več kratkočasen in prijeten, ako tudi težaven...“ — Teh misli sem tudi jaz; toraj sklenem s serčno željo: Bog nam daj mnogo takih, za vse dobro vnetih duhovnikov, kakor je bil rajni čast. g. Gašpar Dornik! R. I. P.

Opomba. K temu prav dragemu dopisu naj pridenemo še nekaj verstic, ki so ga spremljale, namreč: „Sprejmite blagovoljno malo verstic, ktere se derzno poslata za Vaš cenjeni list „Zgodujo Danico“, rajnemu čast. g. Gašparju Dorniku v spomin. Odkar sem ga kot kaplan spoznal, sem ga visoko spoštoval in pri-

serčno ljubil; bil je meni mlademu duhovniku ljubeznjiv svetovalec in duhovni oče. Naj mu „Zgodnja Danica“ spregovori zadnjo besedo, ker njo je — z mano vred — tako rad prebiral.“

Čertice iz življenja pokojnega prošta teržaškega prečast. g. dr. Jožefa Schneider-ja.

„V spominu večnem ostane pravični.“
Ps. 111. 7.

„Ali še stojé stebri?“ Tako me navadno poprašuje prijatelj župnik, ki je nekdanj pastiroval v duhovniji, kjer sedaj pastirujem sam. Kteri stebri? „I no! oni možaki poštenjaki, ki še po stari šegi živé, spolnovaje kolikor mógoče keršanske dolžnosti, skoro bi rekel, sveti možjé.“ Zmiraj bolj redko posejani so taki društva človeškega stebri. V teržaški škofiji se je poderl en tak steber, namreč sloveči učenjak, veleučeni in pobožni gospod monsignor prošt dr. Jožef Schneider, poderl se 20. vinotoka, o polnoči, 72 lét star.

Rodbina nemška Schneider-jev je prišla v Terst iz mesta Konstanca (Kostnice) pri Bodenskem jezeru. Oče pokojnega prošta je bil pisar pri c. kr. finančnem vradu v Terstu. Dne 24. julija 1812 se je rodil mu sin Jožef, ki je perve šole izdelal v Terstu, potem gimnazijo in semenišče v Gorici.

Slovel je že tačas kot naj izverstniši dijak. Pokojni seminarški profesor bibliške eksegeze J. Kroat v Gorici je o neki priliki omenil: „Že 40 let sem učitelj a nisem imel ne pred in ne potlej tako izverstnega učenca, kot je teržaški prošt monsign. J. Schneider!“

Uzoren mladenec dokončal je bogoslovje v Gorici z 21. letom, in ker je bil premlad za posvečenje, pa odličen v vseh strokah, ga pošljejo na Dunaj na više bogoslovske šole. Ko je bil že dve leti na Dunuji, je bil še le 21. septembra 1835 posvečen. Z odliko prestane preskušnje za bogoslovski doktorat; in valé potem profesor cerkvenega prava in zgodovine v seminaru Solnograškem. Velika žalost je nastala v Solnogradu, ko je vsem priljubljeni mladi profesor Schneider l. 1849 zapustil ono mesto, ter na poziv mladega svojega škofa v v Terstu, Jerneja Legata, prišel v svoje rojstno mesto kot kanonik, od koder se ni več premestil do svoje smerti. Postal je kmalo šolski nadzornik in po smerti pok. prošta Mihaela Verne-ta (29. julija 1861) pa prošt teržaškega kapiteljna. Dne 1. januarja 1867 mu škof Jernej Legat podá slovesna znamenja pontifikalna (mitro).

Dr. Jožef Schneider je slovel kot klasično izobražen mož, kot učen teolog, ki je uzorno znal govoriti in pisati, posebno v latinščini in nemščini. Zató je bil ud rimškega učenega društva: „Akademija katoliška“ in društva tirolskega: „Academia degli Agiati“ v Roveretu. Hoteli so ga imenovati škofa v Veroni, ko je bilo to mesto še pod Avstrijo, a ostal je blagi pokojnik rajše v priljubljenem Terstu.

Že kot dijak je znal izverstno kovati latinske pesmi, in pozneje je priobčeval svoje pesniške proizvode v raznih časnikih: v Pogačar-jevem listu: „Theolog. Zeitschrift“ in v „Zeit und Ewigkeit“; posebno pa v teržaškem škofjskem listu: „Folium dioecesanum“ od l. 1866—1875. Tudi druge spise je podajal za isti list. Na prigovarjanje prejšnjega P. gvardijana kapucinskega, po imenu „Michelangelo“, izdá Mons. Schneider svoje izbrane latinske pesmi v posebni knjigi: „Carminum libri octo“. Tergesti tip. Balestra 1878. Vstanovilo se je bilo takrat novo „sirotišče“ (zavod zapuščenih deklic), in oče Michelangel je mislil, da iz knjige mons. Schneiderjeve bi znalo kaj dohodka priti za ta zavod. A lepa 468 strani debela knjiga v veliki osmerki je mnogo stala, in mesto dohodka je pokojnik še za tisk dolg imel. Žal, da nima

knjiga nič kazala. Iz vseh teh pesmi veje blagodejni plemeniti duh, zrcalo lepe, za katoliško vero, za vse krasno, dobro, sveto goreče duše pokojnikov. Znanstveni časniki prisopodabljali so „ode“ Schneiderjeve Horacijevim, in znameniti učenjaki so jih prestavljali v materinski jezik, kakor italijanski pesnik Carducci v talijanščino. Perva knjiga ima 25 pesni: Začetek „Rim“ (Roma), kder lepo omenja:

Donec in coelo radiabit ignis,
Roma regnabit, reduciue tradet
Sceptra Datori!
(Dokler na nebu svetilo bo solnce,
Rim bo stal, ter dane sodniku
Ključce izročil!
(Dalje prih.)

Lepo serce malega dečka.

Prišel sem k dobri gospej Fr., da bi si za svoje uboge sirote podpore izprosil, tako pripoveduje neki dobrotnik sirot v „Missionsblattu“. Bil je ravno v sobi mali Mihec, njen naj ljubši sinek. Ko me ta sliši pripovedovati o šesterih otročičih, katerih mati je ravno umerla, začne sinček jokati in pravi: „Ljubi Gospod duhovni oče, da bi bil vendar jaz že velik in duhoven, kakor ste Vi! Bogat sem in bi zavoljo tega vse uboge, zapuščene sirote k sebi vzel in jih srečne storil!“ Na to gre k materi, se je oklene in nekaj na uho pošepeče. Nepredvidoma pa zopet skoči kviško, hití iz sobe, pride pa zopet čez dve minuti časa nazaj in dá mi 120 mark, rekoč: „Gospod duhoven, to, prosim, si vzemite. Jaz ničesar ne potrebujem, Vašim sirotam pa naj bolj potrebnih reči manjka. Obrnite ta denar za nje in recite jim, naj molijo za malega dečka, ki jih že silno ljubi, in ki hoče z dovoljenjem svoje ljube matere tudi kdaj duhoven postati, da bi tako še vedno bolj zanje skerbeti zamogel.“ Nisem mogel dalje solz zadrževati pri pogledu tega blagega in velikodušnega dečka. Ravno sem se mu hotel zahvaliti, kar sinukne v drugo sobo, rekoč: „Domači učenik pride, z Bogom, gospod duhovni oče, Bog daj, da se kmalu zopet vidiva!“

Drugi dan pa, ko sem ravno proti večeru domú prišel, nekdo tiho na vrata poterka. Ves iznenaden ugledam 5 mladeničev v sobo stopiti, in njim na čelu bil je mladi Mihec. „Tu imate, gospod, denar, katerega sem od teh svojih prijateljev nabral za Vaše sirote, katerih nikdar pozabil ne bodem.“ Tako je spregovoril Mihec. Globoko ginjen vzamem darila, blizo 300 mark, in objamem pridne otroke, rekoč: „Ljubi dečki! Ohranite vedno tako dobro serce, ljubite nesrečne svoje soprobrate, ki nimajo, da bi mogli kaj podariti, ampak le kaj podarjenega sprejeti zamorejo. Bodite prepričani, da Bog, ki vse vidi in za vsako naše naj manjše darilce dobro vé, Vas bode srečne ohranil, in o svojem času gori v nebesih obilno oblagodaril.“

Nato sem dal vsakemu majhen spominek, in zapustili so me z obljubo, da bodo še dalje denar, katerega bodo dobivali od svojih starišev, meni za uboge sirote prinašali.

Zavém se.

V duhu gledal sem visoki
Križ na gori neki dan;
In pod njim bil v sanj globoki
Ljuti ris je zakopan.

Visel je na križ razpeti
Sin brezmerih bolečin;
Videl sem v nebo ga zreti,
S serčnih zdihat' globočin.

Videl sem, kak s curkom teče
Mu iz rán presveta kri,
Ternje v glavo bôde, peče:
Vse je rana, vse bolí!

Kervoločna zvér pa ljuta
Se ne zgane, vedno spí,
Zbira nove sile kruta
V snu še mučit' ga želí!

Sercemorno sem zastokal,
Ko sem gledal ta prizor;
Kamen terdi bi zajokal,
Vidit' strašni bogomor!

Lica vsa mi zdaj zalile
Najbridkejši so solzé,
Studa me objele sile,
Póčit' hotlo je sercé!

S strahom takim prebudila
Tudi zvér se je iz sanj,
V jagnje se je spremenila:
Abel je, ki bil je Kanj.

Božje Jagnje, tam razpeto,
K plahi ovci se ozrè,
V plamenečo rano sveto
Grešnik zdajci skrije se!

Gledal nisem dalje slike:
Sam sem v ovci vidil se;
Zla počenjal sem velike:
Oh, kako zdaj peče me!

Oj terpeče Jagnje Božje,
Moj Zveličar, Božji Sin:
Grehi moji so orožje,
Jaz nevsmiljen sem zločin!

Zábi, Jezus rane skleče,
Delo mojih rók in last,
Vleci v Serce plameneče,
Daj ljubezni svete rast!

Od sedaj, da ovca zvesta
Ti ostanem, Jezus daj,
Duša moja pa nevesta
Tvoja bode vekomaj.

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

Rim. Že davno pričakovani in večkrat napovedovani konzistorij bode 10. in 13. tega mesca, to je: 10. skrivni, 13. pa očitni. Slovenci smo ga težko pričakovali, ker v tem konzistoriju bodo dokončno poterjeni novi ljubljanski škof milgsp. dr. Jakop Misija. — Najberže bodo o tej priliki oklicani tudi novi škof za Poreč preč. gospod dr. Flap, bogoslovski profesor v Gorici, katerega so presvitli cesar zvolili za to škofijo. —

Dogodki zadnjih lét so ruskemu caru oči odperli, kam da prostozidarstvo in prostomišljenje derví ubogo človeštvo, zarad tega je tudi encikliko sv. Očeta, katera zadeva prostomavtarstvo, cenil tako visoko, kakor do sedaj nihče v gerško-razkolniški cerkvi. Ne samo, da se je zahvalil sv. Očetu za poslano encikliko, temuč ukazal jo je tudi brati po vsih razkolniških cerkvah, in to z naj večjo slovesnostjo.

Terdovratniši od ruskega razkolstva je viditi luteransko krivoverstvo na Pruskem. Iz Nemškega namreč naznanjajo, da pruski vladni listi od nekega časa zopet osorno hujskajo — ne le zoper pravično središnjo stranko

v nemškem derž. zboru, ampak tudi zoper rimski Stol. Ker papež v bistvenih rečeh ne more odjenjati pruski vladi, ga pa krivičijo, da je on kriv, da pogajanje nima vspeha, češ, da noče odjenjati. Ni dvomiti, da Prusija pri svoji hudovoljni terdovratnosti bode svoj dan hud polom doživela.

Iz Linea. Dalje škof pojasnuje Rohrweckovo dogodbo od cerkvene strani in pravi:

Kako naj presodimo to reč od cerkvene strani? O tem raje govorim, ker pride več važnih vprašanj katoliške vere na versto. Naj prvo vas vprašam, katoliški možje: Kedo ima pravico razlagati: s tem ali tem naukom se katoliški veri škoduje? Kedo? Ali ima deželni šolski svet to pravico? (Klici: Ne! Ne!) Ali ima pravico čez sodbo škofovo? (Klici: Ne! Ne!) Škof je sodil, deželni šolski svet tudi sodi. Škof je sodil in njegovo obsodbo v verskih rečeh je deželni šolski svet zavergel!

Deželni šolski svet nima pravice od Boga, škof pa ima popolno pravico, presojevati verska vprašanja, polno pravico, rečem jaz! Prosto je pa vsakemu, kateri misli, da ga je škofova obsodba razžalila, obrniti se do višje oblasti škofove. Ta je pa le cerkvena oblast. On se lahko oberne do metropolita na Dunaji, kateri je višji od mene, ako pa kdo še ni zadovoljen, naj se pa oberne do sv. Očeta v Rimu. To je pa zadnja oblast; ako pa se kedo oberne do svetne oblasti, isti zatajuje vero. Jezus je rekel svojim apostelnom — in škof je njih naslednik —: „Pojdite po vsem svetu in oznanujte evangelij in jaz ostanem pri vas do konca svetá.“ Do škofa Timoteja v Efezu je pisal apostelj Pavel: „Ohranite dobro zalogo.“ On imenuje katoliško cerkev dobro zalogo. Saj je vera zaloga resnice in milosti, zaloga svetnega blagostanja. „Iščite naj pred Božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bode priverženo.“ Skušnja nas uči, da je vera res zaloga svetnega blagostanja. Ozrite se nekoliko nazaj in sicer v zgodovini Avstrije v slednjem času.

To zalogo ohraniti je poklican škof in samo on s svojimi duhovni mora to storiti. Jaz sem to s svojim duhovstvom storil in bodem tudi nadaljeval. (Dobro! Dobro!)

Toraj ima le škof pravico razsojevati, ako je ta in ta uk veri nevaren. Dež. šolski svet že zaradi tega nima pravice, ker je jako čudno sestavljen. Ako je le kaj čudnih stvari in naprav na svetu, tedaj je deželni šolski svet naj bolj čudna naprava, in sicer ako hoče duhovne zadeve presojevati.

Dragi možje! V deželnem šolskem svetu so katoličanje, protestanti in judje. Saj en protestant, in en jud morata biti v deželnem šolskem svetu; ako bi bile pa še druge vere pri nas, bi morali pa še drugi biti.

In taka skupšina naj bi presojevala katoliško vero! Jud ima ravno tako pravico v deželnem šolskem svetu določevati, kakor naj boljši katoliški duhoven, in protestant ravno toliko pravice, kolikor naj boljši katoliški duhoven, kateri je v deželnem šolskem svetu. Jud in protestant naj bi toraj presojevala, ali je Martin Lutrov nauk nevaren za vero katoliških otrok, ali ne!

In dalje! Tudi katoliški možje, kdo jih je pooblastil? Katoliško vero varovati ima oblast le katoliška Cerkev. Ona le varuje ta nauk s pomočjo svetega duha in Jezusa Kristusa samega. Kdo tedaj si prilastuje pravico biti v zboru, v katerem se presojuje katoliška vera! Oni, katerega ni Cerkev poslala, nima pravico si to prilastovati.

Veliko je učenih pravdosrednikov, kateri pravo dobro umevajo; vendar ne eden ne more v pravdi razsojevati; in zakaj ne? Ker nima poslanja od cesarja; ravno tako tisti, kateri nimajo pooblastila od cerkvene oblasti, ne morejo v r a d n o presojevati verskih vprašanj. Toraj vsi, kateri so v deželnem šolskem zboru, nimajo

čisto nobene pravice verskih vprašanj presojevati, še manj pa škofovo obsodbo zavreči.

Vsa razsodba deželnega šolskega sveta o tej reči bila bi le tedaj kot umoslovna, ako bi bila zastavljena na stavek: vsaka vera je nespamet.

Poslanje (pooblastilo) je toraj neogibno, ako hoče kedo vradno-veljavno presojevati o veri, kar je pa deželni šolski svet že velikokrat preziral. Zgodilo se je o svojem času, da je velikokrat prave veroučitelje izgnal iz šole in je dal oblast učiteljem, kateri k temu niso imeli poslanja od Cerkve, da, še celo učitelje, kateri so bili starokatoličanje. In ko sem prišel enkrat v žalostni položaj, da sem moral enemu veroučitelju prepovedati dalje učiti, mu je deželni šolski svet ukazal: „Le nadalj in podučuj kerščanski nauk“. Ta duhoven, kateri je bil sicer dober mož in se je le enkrat zmotil, pa vendar ni hotel tega pooblastila sprejeti od deželnega šolskega sveta.

Deželni šolski svet je popolnoma nepoklican v tej reči.

Po teh vodilih se bodem tudi ravnal, ako bode treba v Rohrweckovem slučaju nadaljevati, če se revež Rohrweck ne premisli in pomisli, da je katoličan.

Najprvo se bodem obrnil do ministerija za uk in bogočastje in prosil, naj ono ukrene pravo na podlagi svoje razsodbe. Pa tudi ministerstvu za bogočastje in poduk ne bodem rekel, da naj preiskuje. Preiskoval sem jaz; ako pa se drugo preiskovanje zahteva, naj moj metropolit na Dunaji, ali pa sv. Oče presodita. Tudi naučni ministerij nima nič pravice verska vprašanja presojevati. (Dobro, dobro!) Ako te vodila zapustimo, tudi zapustimo sveto Cerkev.

Nadaljujmo, in še nekoliko pretehtajmo to stvar. Prašajmo se: Kako je to, da jih toliko prikimuje deželnemu šolskemu svetu, prikimava Rohrwecku?

Lejte, sklicujejo se na prosto vedo. Kaj pa da: veda učitelja in otrok v Leonfeldu — to je prosta! Kdo se ne bode smejal pri tem? Nikjer ni popolnoma proste vede, kakor samo v Bogu, Vsegamočnemu; še celo v ljudski šoli v Leonfeldu ne. Vsaka veda umerjočih ima meje, ravno tako tudi veda v Leonfeldski šoli.

Drugi zopet so rekli: saj šola ne briga škofa, ona je oprostena. Res da, neko oprosteno se je zgodilo — kar pa bode s časom boljše, predragi (dobro! dobro!); vendar je škof še zmirom škof in ostane prednik vsakemu, kateri je katoličan, sosebno kar vero zadeva, zatoraj sem imel pravico ukazati župniku v Leonfeldu, da naj učitelja Rohrwecka pred-se pokliče, imel sem tudi pravico ga poklicati pred-se.

Zopet drugi pravijo, da s takimi rečmi iz srednjega veka, kakor namreč s cerkvenimi kaznimi, naj se v 19. stoletju ne hodi več na dan! Toda možje: te reči niso kar le samo iz srednjega, temuč celo iz naj staršega veka. Pervi, kateri je izključil iz sv. Cerkve, je bil sv. apostelj Pavel. Kedor ne verjame, naj pogleda prvo pismo do Korinčanov. Te kazni pa tudi sežejo v naj novejši čas, Tudi jaz sem bil primoran take kazni enkrat naložiti, še večkrat pa z njimi pretiti, kar — naj še to opomnim — je vselej pomagalo. Te kazni niso toraj iz srednjega, ampak iz naj staršega veka; pa so tudi naj bolj nove, in vedno ostanejo.

O svetni oblasti pravi sv. Pavel: ona nima zastonj meča, to se pravi: vladar ima pravico kaznovati in mora kaznovati. Ko bode kak svetni vladar brez strahovanja vladal, bode tudi škof nehal kaznovati, poprej pa ne, to je žali, tudi potreba v cerkveni vladi, kjer ljudje so že taki. Da bi te nikoli ne bilo treba! Ako je pa treba, tudi Cerkev ne nosi zastonj meča in ta meč je izključenje iz Cerkve.

S takimi in enakimi rečmi so se borili, ako se je pretilo s cerkvenimi kaznimi.

Pojdimo dalje, dragi možje, in poglejmo, kaj nas uči ta zgodba o posameznih učiteljih in o učiteljskih družtvih.

Kaj nas uči?

Gledati zamoremo v prepad, katerega nam je odperla novodobna šola. (Konec prih.)

Listek za raznoterosti.

Iz dijaške kuhinje. Mesec vinotok (oktober) je bil hujši kot nud, — zasluži, da bi se iz „pratike“ izbrisal! Uzel je za 94 mladenčev v ljudski kuhinji 176 gl. Zraven teh je bilo še družih 10 bolj redovno podpiranih, in mnogim izmed vsih teh je bilo treba pomoči še k bukvam, k obutvi, h kruhu in raznoterim šolskim rečem, kar je vzelo 34 gl. 59 kr. Med temi še niso 3 Bošnjaki, katerim je šlo za oskerb v Marijanišči 18 gl., za knjige in šolske potrebe 10 gl., za obleko 12 gl. Minister si ne upa tukaj goštevati: hvala Bogu in dobrotnikom, da je plačano! Če bo kje mogoče, bode treba katerim kaj prišipniti (ali ktere odmakniti?!), pa to je tako težko, kakor kos kože si odrezati, ker veči del imajo tako po malem, da je komaj imena vredno. Prelepi darovi od rodoljubov od vsih krajev, pa še 100 gl. od gg. poslancev in 100 gl. dedšine po blagem g. Peronu — to kaže, da mladenči ne molijo zastoj za dobrotnike in da nas previdnost Božja ni zapustila. Bog dá, da v eni minuti več zraste, kot vsa „ljudska kuhinja“ celo leto skuha!.. „Aperis manum tuam, et implem omne animal benedictione.“

Pervo letošnjo tombolo bode katoliško društvo napravilo v nedeljo 9. listopada v svojih prostorih v dr. Ahačičevi hiši (stari terg št. 13). Začetek je o poli šestih zvečer.

V Ljublj. frančiškanskem samostanu je umerl čast. Br. Luka Selak v 43. letu svojega življenja. Bog mu daj večni mir.

Pravi gimnazijski profesor je postal č. g. dr. J. Svetina in zraven veroznanstva učil propedeutiko.

Lepo djanje. Ni davno tega, je neka gospa v Monakovem podelila društvu sv. Detinstva 50.000 frankov (okoli 22000 gl.).

Koledar za prihodnji teden:

10. listopada. S. Andrej Avelinski. — 11. S. Martin škof. — 12. S. Martin pap. — 13. S. Didak. — 14. S. Serapijon. — 15. S. Leopold. — 16. Štir in dvajsta nedelja po Biuk. S. Jedert.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsim drugim priporočeno v brat. molitev.

V Danici sem bral, kako Marija Devica pomaga ljudem v dušnih in telesnih potrebah; toraj tudi jest prosim bogoljubnih duš, da bi zame molile in če bi bilo mogoče tudi kake 9dnevnicke opravile. Zakaj tako sem nesrečen oče, da že 10 mesecev nobene službe nimam in sem ob vse prišel — po nesreči, ne po svoji krivdi. Zraven imam pa še 13letnega fanta bolanega, da mu udje nič več ne koristijo. Zato sem že skoro ves obupan

in nam preti smert za lakoto, ker smo brez vsega naj potrebnjšega; moje zadnje upanje je še, da mi naša ljuba Gospa presv. Serca sprosi pomoč, in če me reši iz teh nadlog, hočem očitno po „Danici“ in pred svetom spoznati in razglasiti to dobroto, in vse žive dni hvaležen biti. — Oče in sestra, bolna oba za smert. družbena uda. (Ss. maši se bodele opravili.) — Mladeneč, ki ga božjast grozno vije, za pomoč. — V42. listu „Zg. Danice“ je bila v molitev priporočena prav zelo imenitna zadeva za neko faro na Dolenjskem. Ker stvar še ni dognana, pa tudi upanje ni poterto: še enkrat lepo prosim, vse ude bratovšine naše lj. Gospe in sv. Jožefa, naj le še zdihuejo za to veliko milost Božjo. — Neka neprijetna zadeva, da bi se srečno iztekla. — Hudo bolan otrok za pomoč. — Mati priporoča zgubljenega sina, ki zraven tega veliko hudega prizadeva, da bi ga Marija zavernila na pot pokore in hvaležnosti do matere. —

Zahvala.

Izpod Gore. Bil sem poklican k bolni ženi, ki se kar nič ni zavedla. Toraj sem jo mogel le v sv. olje djati. Z domačimi vred sem klical vse svetnike na pomoč, posebno pa presveto Devico Marijo, da bi ona sprosila bolni ženi teliko polajšanje, da bi se zamogla spovedati in prejeti sv. Popotnico. Obljubil sem, da hočem uslišanje te prošnje v „Zg. Danici“ razglasiti; in glej, že drugi dan pride k sebi, ter je bila previdena z vsemi ss. zakramenti za umirajoče. Pa okrevala je čez nekaj dni, da hodi zdaj v cerkev ter opravlja navadne dela. Z velikim veseljem tedaj objavim uslišanje prošnje, ter kličem: „Častite, hvalite in kličite na pomoč Devico Marijo, ki je zdravje bolnikov!“ A. K.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Milgsp. prošt dr. Anton Jarc 5 gl. — Č. g. Tom. Kajdiž 2 gl. — Č. g. župnik J. Dernovšek 2 gl. — Z napisom: „Pro digna celebratione octavae S. Lucae“ 9 gl. 34 kr. (Če sem prav tolmačil?) — Pošten mladenec 20 gl. — „Esurienti frange panem“ 2 gl. — Č. g. župn. M. Gogala 7 gl. — Gospa Helena Kozjek 2 gl. — Č. g. Št. Jernejaki župnik J. Vovk 5 gl. — Spošt. K. Sp. 10 gl. — Č. g. V. Orehek 1 gl. 30 kr. —

Za sveto Detinstvo: Preč. gosp. mestni župnik Jan. Rozman 19 gl. — Spošt. K. Sp. 10 gl. — Čast. g. J. Juvan, katehet v Idriji, 57 gl. —

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: G. Jožef Gerber, bukvar v Ljubljani, 5 gl. — Tomaž Šmid 65 kr. — Iz Stare Loke po preč. g. dek. 3 gl. 66 kr. —

Za afrikanski misijon: Iz Zlatopolja 7 gl. po č. g. župniku. — Z Jesenic po č. g. župn. 4 gl. — Čast. g. župnik T. Kajdiž iz Vodice 6 gl. — Kranjskogorski farmari po č. g. župn. Bl. Arteljnu 9 gl. — Č. g. župnik Bl. Petrič 3 gl. — Iz Stare Loke po preč. gosp. dek. M. Kožuhu 3 gl. —

Za sr. Očeta: „Desnica“ 20 gl. — Č. g. župnik M. Gogala iz Stare Oselice 13 gl. —

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Č. g. Onušič 5 gl. —

Za hišo kat. rok. pomočnikov: Pošt. mladenec 20 gl.

Za zvonove v Serajevu: „Desnica“ 10 gl. —

Za dr. Jegličeve naprave v Serajevu: „Desnica“ 10 gl. —

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. v V.: Prav serčna hvala in pozdrav! —